

روزشمار جنگ

پنجشنبه

۲۵ مرداد ۱۳۶۳

۱۸ ذیقعه ۱۴۰۴

۱۶ اوت ۱۹۸۴

۴۵۰

اجرای عملیات گسترده سالیانه ایران که مباحث مربوط به آن پس از عملیات خیبر آغاز شده با ابهامات و مشکلاتی مواجه گردیده است. حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی در یادداشت‌های امروز خود در این باره آورده است: «آقای صیاد شیرازی آمد و راجع به عملیات مطالبی گفت؛ با سپاه تفاهم ندارند. نگرانم که اگر طرح صیاد اجرا شود، سپاه همراهی مؤثر نکند و اگر طرح سپاه را به اجرا بگذاریم، ارتش همکاری خوبی نکند. در عملیات هر دو نیاز به یکدیگر دارند و وفادار هستند، اما تصمیمات بخشی هم بی‌اثر نیست و امروز این دوگانگی مشکل نیروهای نظامی ما است.»^۱

۴۵۱

امروز ضمن آغاز عملیات فتح ۱ با هدف پاک‌سازی محور مهاباد - پیرانشهر (منطقه جانداران - سرشاخان)،^۲ در اقدامی دیگر تعدادی از روستاهای استان کردستان نیز پاک‌سازی شد. در همین حال، درگیری‌های متقابل بین عناصر مسلح غیرقانونی و نیروهای خودی در برخی مناطق بحرانی غرب کشور همچنان ادامه دارد.

به گزارش فرماندهی سپاه ناحیه کردستان، نیروهای خودی در پایگاه سنندج بدون درگیری روستاهای سوسواریان، بزه‌نه، عسگران، چناره میر، نیجان بالا و پایین، کیلیک، چنو، دره کوله، وصی پایین و بالا، درویشان، خانقاه و نیز ارتفاعات لوله‌سر، گزنه و چناره را از وجود عناصر ضدانقلاب پاک‌سازی کردند.^۳

امروز همچنین ۸ تن از نیروهای خودی در محور پیرانشهر - سردشت، در کمین گروهی از افراد مسلح غیرقانونی گرفتار شدند و همگی به شهادت رسیدند.^۴

* این عملیات در چارچوب راهبرد آزادسازی مناطق بینابینی اجرا می‌شود. در روزهای بعد اطلاعات تکمیلی از این عملیات درج شده است.

در حادثه دیگری ۲۰ نفر از اعضای حزب دمکرات وارد شهر سقز شده و با شلیک چند گلوله آر.پی.جی، ساختمان مخابرات این شهر را هدف قرار دادند. مهاجمان به دنبال واکنش نیروهای خودی متواری شدند.^۵

در مهاباد نیز حدود ۵۰ نفر از چته‌های حزب دمکرات با ورود به روستای درویشان ضمن ضرب و شتم یکی از اهالی روستا، یک پدر و دختر را به جرم همکاری با جمهوری اسلامی به گروگان بردند. پس از خروج این عده، گروهی از اعضای حزب کومه‌له نیز به این روستا آمده «و بعد از صرف شام و گرفتن یارمتی، روستائیان را تهدید کردند که اگر با دولت و پایگاه همکاری کنند به قتل خواهند رسید و آنها را تهدید کردند که نباید به پایگاه تراکتور بدهند».^۶

در اقدام مشابه دیگری عده‌ای از اعضای کومه‌له به روستای حماملار (اطراف ارومیه) وارد شده و ۳ نفر از اهالی این روستا را با خود بردند. در روستای بالو (اطراف ارومیه) نیز تعدادی از اعضای حزب دمکرات پس از جمع‌آوری یارمتی ۳ تن از اهالی را دستگیر کرده و با خود بردند.^۷

۴۵۲

هم‌زمان با دیدار رئیس کمیسیون روابط خارجی مجلس شورای اسلامی با وزیر امور خارجه تونس، عضو کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان امریکا وارد بغداد شد.

امروز احمد عزیزی رئیس کمیسیون روابط خارجی مجلس شورای اسلامی، که سرگرم دیدار از تونس می‌باشد، با الباجی قائد السیسی وزیر امور خارجه این کشور، دیدار و گفت‌وگو کرد. رادیو قطر به نقل از منابع وزارت امور خارجه تونس گزارش داد: «در این ملاقات گفت‌وگوهایی پیرامون اوضاع منطقه خلیج [فارس] و جنگ عراق و ایران به عمل آمده است».^۸

در همین حال، استفان مولارز عضو کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان امریکا نیز امروز برای دیدار و مذاکره با مقامات عراقی وارد بغداد شد. سفر این مقام امریکایی به عراق در حالی انجام می‌گیرد که روابط رسمی دو کشور قطع است. گفته می‌شود مولارز در این سفر تلاش خواهد کرد راه‌های خروج عراق از بن‌بست جنگ خلیج فارس را بررسی کند.^۹

۴۵۳

پس از آنکه دولت لبنان حدود یک ماه پیش رسماً تجدید روابط این کشور با ایران را اعلام کرد،* امروز سرپرست سفارت ایران در لبنان برای بازگشایی این سفارتخانه وارد بیروت شد و مورد استقبال قرار گرفت.

* به دنبال انفجار در مقر تفنگ‌داران دریایی امریکا و قرارگاه چتربازان فرانسوی در بیروت در آبان‌ماه ۱۳۶۲، لبنان روابط خود با ایران را قطع کرد. در ۱۳۶۳/۴/۲۷ دولت لبنان با انتشار بیانیه‌ای برقراری مجدد روابط دو کشور را اعلام کرد.

به نوشته مطبوعات داخلی، از محمد نورانی سرپرست سفارت ایران در بیروت، هنگام ورود «استقبال گرم و پرشور» به عمل آمد. روزنامه کیهان در این باره نوشته است: «در سالن تشریفات فرودگاه بیروت که با تصاویری از امام خمینی و امام موسی صدر تزئین یافته بود، مدیر بخش تشریفات وزارت خارجه لبنان و هیئت‌هایی از سوی مسلمانان و تجمع علمای مسلمین و دیگر محافل اسلامی از دیپلمات ایرانی استقبال کردند. در خارج از محوطه و در سرتاسر جاده فرودگاه بیروت انبوه زیادی از مردم مسلمان و طرفدار جمهوری اسلامی ایران گرد آمده بودند و پشاهنگان و دانش‌آموزان مدارس اسلامی نیز با گرمی و با سردادن نداهای الله اکبر و لا اله الا الله و شعارهای ضد صهیونیستی و امپریالیستی و خواندن سرودهای مذهبی و انقلابی از مسئول سفارت جمهوری اسلامی استقبال نمودند.

علاوه‌براین، در طول جاده فرودگاه و همچنین بر روی اتومبیل‌ها و در و دیوارهای اطراف، تصاویر بزرگ امام خمینی، امام موسی صدر و شعارهای اسلامی به چشم می‌خورد و پلاکاردهایی نیز دیده می‌شد که حاکی از ابراز شادمانی مردم و محافل اسلامی در بازگشت روابط میان ایران اسلامی و لبنان بود.»

گفتنی است سرپرست سفارت جمهوری اسلامی ایران در بیروت پس از رسیدن به ساختمان سفارت در سخنانی برای جمعیت استقبال‌کننده ضمن تأکید بر وحدت شیعه و سنی گفت: «این حرکت عظیم برای عظمت اسلام و امام است و ان‌شاءالله به‌زودی ایثارگران پرتوان اسلام فلسطین اشغالی و قدس شریف را از لوث وجود صهیونیست‌ها پاک‌سازی خواهند نمود.»^{۱۰}

۴۵۴

ندادن رأی اعتماد نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پنج تن از اعضای کابینه میرحسین موسوی در محافل خبری و رسانه‌های ارتباط جهان بازتاب گسترده‌ای داشته است. خبرگزاری جمهوری اسلامی با بررسی مطبوعات امروز فرانسه در گزارشی آورده است: «به نوشته مطبوعات پاریس، علی‌رغم تمایل حجت‌الاسلام رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، مبنی بر ضرورت حفظ وزراء و جلوگیری از ایجاد یک خلأ سیاسی و نیز علی‌رغم تأکید امام خمینی بر ضرورت حفظ وحدت کلیه نیروهای سیاسی، نمایندگان مجلس به تمامی وزرای معرفی شده رأی اعتماد ندادند. باین حال، رأی‌گیری سه‌شنبه در مجلس به‌عنوان یک "رأی تنبیهی" نسبت به برخی وزرای مسئول تلقی می‌شود و نه ناشی از یک اعتراض عمیق نسبت به سیاست دولت. همچنین به نوشته روزنامه‌های پاریس ... باوجودی که عدم رأی اعتماد مجلس به وزیر دفاع ممکن است در خارج از کشور بسیار چشمگیر جلوه‌گر شود، اما برکناری وی نباید هیچ‌گونه تأثیری بر روال جنگ ایران و عراق بگذارد. همچنین رأی‌گیری فوق به‌منزله یک رأی تنبیهی و هشداردهنده علیه گرایش محافظه‌کار تلقی می‌شود که برخی از چهره‌های مهم آن در انتخابات اخیر مجلس شورای اسلامی برکنار شدند.

مطبوعات پاریس نتیجه می گیرند که حالت تعادلی که تاکنون بین گرایش های مختلف سیاسی در ایران برقرار بود اینک برهم خورده است و پیامدهای این وضع تازه قطعاً قابل ارزیابی نیست.^{۱۱} رادیو بی بی سی نیز در تفسیری درمورد ندادن رأی اعتماد به پنج وزیر دولت موسوی، پس از ذکر برخی از مشکلات دولت، به نقل از روزنامه گاردین گفت: «دیپلمات های مقیم تهران می گویند که اگر حجت الاسلام رفسنجانی رئیس مجلس از دولت حمایت نکرده بود و درمورد اثرات احتمالی تصمیم مجلس در جنگ ایران و عراق هشدار نداده بود، عواقب تصمیم مجلس برای حسین موسوی احتمالاً از این هم بدتر می بود.»^{۱۲}

رادیو صدای امریکا هم ضمن اینکه ابتدا به نقل از یک خبرنگار خبرگزاری رویتر این اقدام مجلس را «گوشتالی دولت میرحسین موسوی» و نیز با استناد به گزارش خبرگزاری فرانسه آن را «یک بحران سیاسی کوچک» توصیف کرد، دراین باره افزود: «انتقاد مجلس از وزیران برکنار شده به علت عدول از روش و برنامه نبود، بلکه مربوط می شد به بی کفایتی اداری و اشتباهاتی که آنها مرتکب شده بودند. انتظار نمی رود که این برکناری ها در سیاست کلی دولت و یا سیاست اساسی آن درمورد جنگ با عراق تأثیری داشته باشد، بلکه این امر بیشتر به اختلافات و انشعابات داخلی مجلس شورای اسلامی مربوط می شود. اختلافات بین کسانی که ترقی خواه خوانده می شوند و کسانی که لقب محافظه کار گرفته اند وجود دارد. سرهنگ سلیمی و آقای پرورش به جناح محافظه کار وابستگی داشتند که معتقدند نفوذ عوامل روحانی در سیاست مملکت زیاد است. درحالی که ترقی خواهان از عقیده و نظرات آیت الله روح الله خمینی طرفداری می کنند که روحانیون باید در مملکت یک نقش فعال داشته باشند؛ محافظه کاران با جناح ترقی خواه درمورد اصلاحات اجتماعی و درمورد مسئله جانشینی آیت الله خمینی نیز اختلاف نظر دارند.»^{۱۳}

مطبوعات سوئد نیز با اختصاص بخش هایی از مطالب امروز خود به ندادن رأی اعتماد مجلس شورای اسلامی به پنج وزیر کابینه تحلیل هایی دراین باره منتشر کردند. روزنامه سونسکا د/گبلادت با اشاره به اینکه میرحسین موسوی نخست وزیر انتظار داشت تعدادی از وزرای کابینه اش رأی اعتماد نیاورند، به نقل از منابع دیپلماتیک نوشته است: «دولت موسوی می توانست در صورت عدم حمایت رئیس مجلس هاشمی رفسنجانی که با تغییرات بزرگ در کابینه به علت جنگ مخالفت می کرد، ضربات سنگین تری را متحمل شود.»^{۱۴}

خبرگزاری یوگسلاوی نیز ضمن پرداختن به اخبار مربوط به جلسات رأی اعتماد مجلس شورای اسلامی به دولت میرحسین موسوی، درمورد ندادن رأی اعتماد مجلس به پنج وزیر کابینه، این امر را بیش از آنکه نتیجه قصور در اداره وزارتخانه های مرتبط بداند ناشی از دلایل سیاسی معرفی کرده و آورده است: «انتقادهای آشکار مقدماً در رابطه با مشکلات اقتصادی، تورم، تجارت خارجی، استخدام و مسائل روستائینان بوده است. بنابراین، جالب است که فقط یکی از وزیران اخراج شده مسئول یک ارگان اقتصادی [یعنی] وزارت صنایع بوده. ...»^{۱۵}

در میان پنج وزیری که موفق به اخذ رأی اعتماد از مجلس نشده‌اند، ندادن رأی اعتماد به سرهنگ سلیمی وزیر دفاع، بیش از دیگران مورد توجه و تحلیل رسانه‌ها قرار گرفته است. روزنامه لوکوتیدین دویاری در این باره نوشته است: «این برکناری، احتمالاً می‌تواند حاکی از خشم فزاینده در برابر ناتوانی نیروهای ایرانی در جبهه‌ها باشد. ... برکناری وزیر دفاع می‌تواند نویددهنده یک تغییر اساسی در سیاست دفاعی کشور و جنگ ایران و عراق باشد.»^{۱۶} با وجود این خبرگزاری فرانسه درباره عدم رأی اعتماد به وزیر دفاع گفته است: «به عقیده ناظران، عدم موافقت با سرهنگ سلیمی وزیر دفاع، که به نظر می‌رسد در خارج بیشترین سروصدا را بکند، نباید هیچ اثری بر جریان جنگ با عراق داشته باشد. این افسر بسیار محتاط قبل از هر چیز به مسائل مربوط به نظارت می‌پرداخت و اتخاذ تصمیمات مهم استراتژیک را به اعضای ستاد مشترک ارتش و پاسداران انقلاب و همچنین رهبران سیاسی واگذار می‌کرد. با این وجود، وی در جریان دو روز مذاکره که به رأی‌گیری منتهی شد جز برای بعضی از جنبه‌های مدیریتش مورد انتقاد قرار نگرفت، بدون اینکه هرگز سیاست وزارتخانه‌اش مورد حمله قرار گیرد. ...»^{۱۷} روزنامه سونسکا داگبلادت (چاپ استکهلم) هم با اشاره به اینکه سخت‌ترین انتقادات نمایندگان با توجه به کھولت سن و کم‌کاری متوجه وزیر دفاع بود، تصریح کرده است: «برکنار شدن وزیر دفاع ایران تأثیری در روند جنگ چهارساله ایران و عراق نخواهد داشت.»^{۱۸} دگنس نیهیتز دیگر روزنامه پرتیراژ سوئدی نیز ندادن رأی اعتماد به وزیر دفاع را «نشانه وجود نارضایتی از وی در مورد چگونگی اداره و رهبری جنگ با عراق» توصیف کرده و افزوده است: «وی موفق به وارد آوردن ضربه تعیین‌کننده، علی‌رغم حملات گسترده ایران در سال جاری [میلادی] نشده است.»^{۱۹}

۴۵۵

در حالی که دیروز مصر از طرح پیشنهادی خود برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران خبر داد، امروز وزیر امور خارجه یوگسلاوی گفت: «مصر و یوگسلاوی در مورد طرح پیشنهادی در رابطه با جنگ ایران و عراق توافق نظر نداشته‌اند.» وی با اعلام این مطلب افزود: دو کشور توافق کرده‌اند هریک نقش خود را در سازمان عدم تعهد در سطح بین‌المللی ایفا کند. وزیر امور خارجه یوگسلاوی همچنین ضمن اشاره به استقبال از پیشنهاد دبیرکل سازمان ملل متحد در مورد جلوگیری از گلوله‌باران مناطق غیرنظامی گفت: کوشش‌ها برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران تحولی عمیق یافته و «زمینه پیدایش تلاش‌های تازه‌ای جهت برقراری صلح میان ایران و عراق را فراهم کرده است.»^{۲۰}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۵/۲۵

۱۰. همان.
۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۰، ۱۳۶۳/۵/۲۶، ص ۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۶.
۱۲. همان، صص ۲۳ - ۲۱، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۱۳. همان، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو آمریکا، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۱۴. همان، ص ۸، استکهلم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۱۵. همان، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۱۶. همان، ص ۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۱۷. همان، صص ۵ و ۶، تهران - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۱۸. همان، ص ۸، استکهلم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۱۹. همان، ص ۹، استکهلم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۲۰. همان، ص ۲۷، رادیو ریاض، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۱. اکبر هاشمی رفسنجانی، به‌سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم ۱۳۸۶، ص ۲۴۵.
۲. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، بولتن نوبه‌ای اطلاعاتی، ۱۳۶۳/۷/۲، ص ۱.
۳. سند شماره ۴۲۲۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ناحیه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۲۷ ص ۱.
۴. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، بولتن نوبه‌ای اطلاعاتی، ۱۳۶۳/۷/۲، ص ۳.
۵. همان، ص ۸.
۶. روابط عمومی دفتر فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، بولتن هفتگی منطقه ۱۱ سپاه، شماره ۵، ۱۳۶۳/۶/۱۱، ص ۸.
۷. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، بولتن نوبه‌ای اطلاعاتی، ۱۳۶۳/۷/۲، ص ۱.
۸. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۷، ص ۱۶، رادیو قطر، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۷، ص ۲۴.